

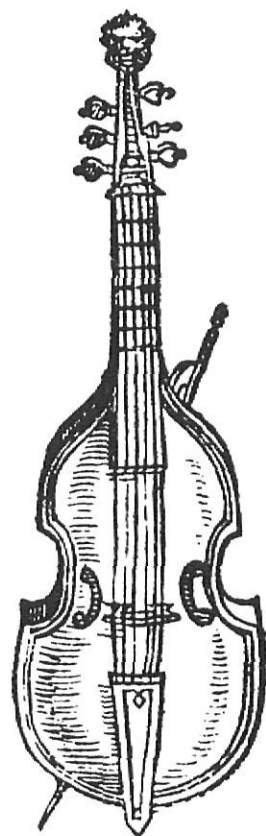
L'oblidat gironí Joan Carreras i Dagas

El dia 13 de gener a la nit, amb la Catedral de Girona plena de gom a gom, vaig assistir a un concert excepcional. Sota el patrocini de la Generalitat i la Diputació, amb la col·laboració del Capítol de la Catedral, uns centenars de persones vam tenir ocasió d'escoltar en viu música del Renaixement, interpretada per la Capella Reial de Catalunya sota la direcció de Jordi Savall. Aquest magnífic conjunt vocal-instrumental, que compta amb reproduccions d'instruments propis de l'època, va fer reviure en l'adient marc gòtic de la nostra seu obres de compositors del segle XVI: dues «ensaladas» del català Mateu Flecha «El Vell» —hom l'anomenava així per distingir-lo del seu nebot del mateix nom—, i «La Trulla», del valencià Bertomeu Càrceres.

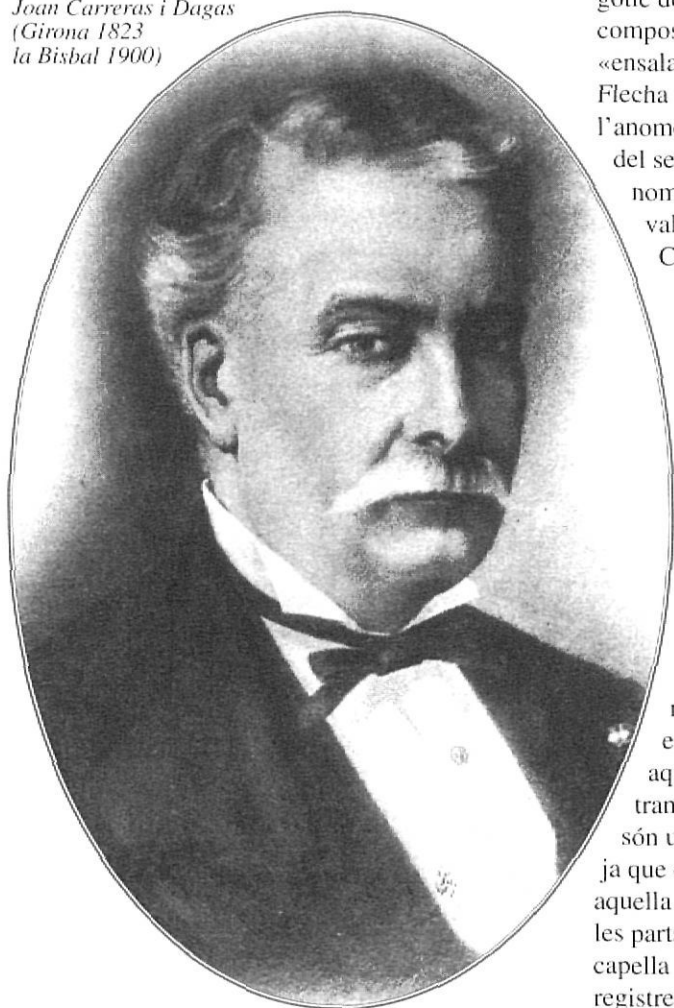
Deixant banda l'esplèndida interpretació coral, l'acompanyament instrumental —a cura d'autèntics virtuoses—, va contribuir notablement a posar el repertori a l'abast del gran públic, donant al concert una amenitat i varietat difícils d'aconseguir en les audicions de polifonia renaixentista exclusivament vocal. En aquest sentit, les transcripcions instrumentals són un encert de Jordi Savall, ja que els compositors, en aquella època, només escrivien les parts vocals i cada mestre de capella les duplicava segons el registre més agut o més greu de

les veus, amb els instruments de corda i de vent dels quals disposava. Aquesta incipient pràctica orquestral va ser precisament un factor que va afavorir la construcció d'instruments de la mateixa mena en diferents mides, aptes per poder reforçar així totes les veus. El tible i la tenora de la cobla de sardanes no són més que descendents perfeccionats de les antigues xeremies, que doblaven respectivament les corresponents veus femenines i masculines del cor.

Però, en el llibret amb notes al programa que il·lustrava el concert, hi vaig trobar a manca una referència local que ben segur hauria contribuït a fer l'audició encara més suggestiva

Joan Carreras i Dagas
(Girona 1823
la Bisbal 1900)

per als oients: si en aquells moments podíem gaudir de les «Ensaladas» de Mateu Flecha era gràcies al raríssim exemplar, imprès a Praga l'any 1582, salvat pel compositor, organista i bibliòfil musical gironí Joan Carreras i Dagas, el qual, a més, va ser mestre de capella de la Catedral a mitjan segle passat. La seva rica col·lecció d'incunables i manuscrits era de les més importants d'Europa, l'any 1892 va ser adquirida per la Diputació de Barcelona en l'avinentesa de celebrar-se a Viena una exposició universal sobre el tema. Després d'uns anys sense catalogar, quan es va crear la Biblioteca de Catalunya de l'Institut d'Estudis Catalans, la col·lecció Carreras i Dagas va constituir el fons bàsic de la seva secció de música. És una de tantes fructíferes realitzacions que el nostre país deu al patrici

Obra del segle XVI procedent de la seva col·lecció, interpretada recentment a la Catedral de Girona per la Capella Reial de Catalunya.

de Barcelona l'any 1890 com a tràmit previ a la compra de la col·lecció, deia textualment: «Es la historia musical, singularmente del Principado catalán, olvidada lastimosamente, que pasa por delante de los ojos asombrados,

destacar en uns medallons de ceràmica voltats d'una corona de llorer els noms de Vila, Brudieu i Flecha, els tres polifonistes catalans del segle XVI coneguts a través de la col·lecció Carreras i Dagas.

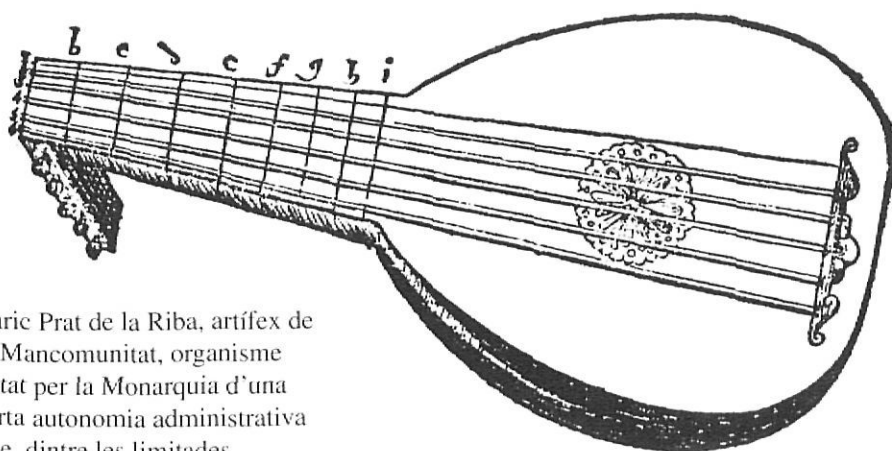
Després d'uns anys passats a França, en va retornar ple de prestigi i pels seus mèrits va ser nomenat Caballero de la Real y Distinguida Orden de Carlos III. Els darrers vint anys els va passar exercint a la capital del Baix Empordà, on va morir l'any 1900. La cobla la Principal de la Bisbal, fundada dotze anys abans per deixebles seus, és una conseqüència llunyana del seu mestratge.

Sense la desconeguda aportació de Joan Carreras i Dagas a la musicologia catalana no haurien estat possibles, doncs, bona part dels concerts actuals dedicats al nostre repertori antic, entre ells el que hem comentat.

al contemplar en centenares de obras inéditas los gloriosos precedentes de individualidades poco menos que desconocidas».

Quan, a principi de segle, l'Orfeó Català va construir el Palau de la Música Catalana, va

LLUÍS ALBERT

Enric Prat de la Riba, artífex de la Mancomunitat, organisme dotat per la Monarquia d'una certa autonomia administrativa que, dintre les limitades atribucions va ser com un migrat avanç de la restauració, un parell de dècades més tard, de la històrica Generalitat.

L'eminent musicòleg Felip Pedrell, en el dictamen pericial que li va encomanar la Diputació